

# מבט מהשטח

[רשימות מפנקסה של מורה באחד הסמינרים החשובים בבני ברק - תשע"ג]

\* בשנים האחרונות חל שינוי משמעותי ביותר במהות הפאות. אנו שמות לב כי כל אשה שפאתה היתה רגילה וטובה אשר קונה פאה חדשה, מקבלת מראה אחר לגמרי והרבה הרבה יותר טבעי. בתחילה לא הבנו מה קורה למורה הזו או לדמות הזו שהחלה להתנאות ולהיראות בקו צעיר ובמראה שכל כך לא מתאים למה שהיתה רגילה להיראות עד עכשיו, רק אח"כ הבנו כי אין היום אפשרות להשיג פאה כמו שהיתה לה קודם, ולכן מחוסר ברירה או מחוסר תשומת לב, המורה החשובה הולכת בצורה כזו.

\* ההתפתחות הטכנולוגית שכבשה את העולם בעשורים האחרונים לא פסחה על תעשיית הפאות. בעקבות התפתחות זו חל שינוי מהותי בתחום הפאות, עד כי הפאות הנהוגות כיום בדור הצעיר שונות בתכלית מן הפאות שבעבר, הן באיכות ובתכונות השיער עצמו, והן באופן הבניה של הפאה ובקשירה, מה שגורם לשיער להיראות הרבה יותר טוב, ללא שום השוואה לפאות של שנים קודמות.

פעם הפאה היתה בתור כובע משיער, השתמשו עם ספריי כדי להחזיק את השערות, ואילו היום חופפים את הפאה בחומרים של שערות. ישנן כיום מליוני גויות הרוכשות פאות חדשות מדי שנה, וכי אפשר לומר שהפאות הן צנועות ומטרתן להצניע? ובכלל מדוע הפאות יקרות היום כל-כך בלא השוואה למה שהיה לפני כ-20 שנה? האם זה לא מוכיח על מהותן - כיסוי הרי לא אמור לעלות כה יקר?

מצב זה הביא אותנו לחשיבה מחודשת - האם אכן מצות כיסוי הראש באה לידי מימוש, הרי אין כל דמיון בין הפאות החדשות לפאות הישנות, וכי כשמורים היתר ללבוש חצאית האם זה מתיר את כל החצאיות הקיימות? הרי רק ה"שם" הוא משותף.

\* ההתדרדרות אינה רק בפער בין הדורות [הסבתא - כך, האמא - כך, והנכדה...], ההתדרדרות היא כל הזמן אצל כולן. "כולן", גם המורות והמחנכות, "משתדרגות" וקונות פאה קצת יותר טבעית ועוד קצת יותר טבעית, והחוש לצניעות הולך ונשחק.

פעם פאה היתה בתור כיסוי, השתדלו לסרק אותה לפעמים כדי שלא תיראה מדי "סמרטוט" וזהו. היום זה כבר לא כיסוי, זה שיער. ולא משנה עם שביל לבן או בלי<sup>1</sup>, זה כל הסגנון, כל הרעיון השתנה. והטכנולוגיה המשתכללת כל הזמן רק תורמת לזה בקצב מואץ.

בעבר הלכו שנים רבות עם אותו סגנון של פאה, כיום - גם הפאות האיכותיות שעולות כ-1500 \$ נוהגות הנשים להחליף בערך כל שלוש שנים כי המראה שלהן הופך לפאתי יותר, זה קש ולא חלק, ובמלים אחרות 'זה נראה פאה'.

\* הרי ידוע שעל הנשואה להסתיר את יופי שיערה מעיני זרים יותר מנערה, אך היום היוצאת מהפאנית נראית נפלא, וברוב המקרים פי כמה וכמה יותר יפה ומרשימה מנערה. בחורה מחכה ליום שתתחתן ותוכל לחבוש פאה נהדרת על ראשה. ודאי וברור שבתור נשואה היא תיראה עם הפאה [הנחבשת בעיקר מחוץ לבית] הרבה יותר יפה מלפני נישואיה, האם זו דרך התורה?

כיום הולכות הבחורות עם שיער אסוף ומראה עדין וצנוע, הן ודאי לא תלכנה בשיער פתוח [וכהגדרת הפוסקים "שיער סתור"] כשל פאה. וכשבחורה 'פותחת את השיער' אף כשאינו עובר את הכתפיים, המורה נזעקת, ועושים לה בעיות בסמינר. והמורה? והאמא? האם מה שלא מתאים לנערה מתאים לנשואה? האם זה הגיוני שכשאותה בחורה תינשא היא כן תלך כך בחוצות?

לאחרונה ביקרה בביתי כלה קודם נישואיה, ושערה היה מסופר בתספורת קארה קצר ועדין. בנותיי התפלאו ושאלו בתמימות, "הרי היא עדיין לא התחתנה ומדוע היא כבר חובשת פאה?"... כשסיפרתי

<sup>1</sup> הדברים נכתבו בשנת תשע"ג, וכיום בשנת תשפ"ו יש לעדכן את ה'איסור' התורן, וכך צ"ל: "לא משנה עם לייס או בלי" וכו'.

זאת לאימי שתחי', היא הזדעזעה מהסיפור (המבטא את ההתדרדרות החמורה במראה הפאות כיום - עד כדי כך ששיער שאינו אסוף כבר מטעה לחשוב שמדובר בפאה), וכשהיא פגשה באישיות חשובה מסוימת, היא סיפרה לה את הסיפור והוסיפה "תראי לאן הגענו" ... תגובתה של אותה אישיות חשובה היתה: "כן, זה באמת חמור מאד, בחורות מעיזות ללכת לספרית ולעשות תסרוקת כמו של פאה! נורא ואיום!" ... וכשאימי שתחי' ניסתה להסביר לה שלא לכך היא התכוונה, אלא "לאן הגענו" עם הפאות, היא פשוט לא קלטה את המסר וחזרה שוב ושוב על תגובתה, כאילו האשמה בבחורות שנראות כנשואות. כל כך השתרשה אצלנו חבישת פאות במראה טבעי (שסימן הזיהוי העיקרי שלהן הוא חוסר הצניעות שבהן והשיער הפתוח), עד שאף גדולות וטובות כבר אינן מסוגלות להבין את האבסורד שבכך.

\* גם אלו המחזרות אחר "פאה צנועה", הרי המושג "פאה צנועה" השתבש. "פאה צנועה" הכוונה שהיא כיסוי, [המצניע וממעיט את היופי במידה מסוימת], ואילו כיום המושג "פאה צנועה" משמש לפאה ב"תסרוקת צנועה", לא ארוך ולא פרוע אלא עדין. אם זה קצר ועדין זה "ממש צנוע", זה כמו כולם ואינו בולט במזרות או באורך. אך לאור הטכנולוגיה המשוכללת הרי גם פאה בתסרוקת עדינה וקצרה אינה צנועה, גם היא מספקת מראה של שיער טבעי משובח ואיכותי [וכנ"ל בתחילת הדברים]. גם כל הצדיקים הטוענים שנשותיהם הולכות ממש בסדר, הרי ב-95% הכוונה לפאה עדינה וקצרה יחסית, כלומר תסרוקת הנחשבת לצנועה [ביחס למצב הכללי כיום], אך לא פאה כשרה, המוסיפה בהצנעת האשה.

\* גם אשה מבוגרת ההולכת בפאה כשרה מאה אחוז, הרי היא משמשת דוגמא אישית לאחיותיה הצעירות, לבנותיה, לנכדותיה ולתלמידותיה - בעצם חבישת הפאה. ואותן צעירות הרי בודאי לא תלכנה בפאה כזו. כיום לא יתכן שאשה צעירה תלך עם פאה כמו של סבתה, וגם לא כמו של אמה, ואין גם אשה שתחזור לפאה של שנים קודמות. אשה צעירה שתלך עם פאה כמו של הרבניות המבוגרות לא תיקרא "צדיקה" אלא "מוזרה".

סיפרה לי אחת שחיפשה פאה כשרה, ושהתה יותר משש שעות בחנות עד שמצאה משהו כשר וגם לא מוזר, ובכל זאת עדיין קשה לה מאד ללכת עם פאה כזו. היא טוענת שהיא מתביישת ללכת לא כמו כולן ועדיף לה לעבור למטפחת. וכמוהו ישנן רבות העוברות למטפחת רק בגלל שהן מתביישות לחבוש פאה צנועה באמת ומעדיפות לעבור למטפחת.

\* המצב היום הוא נורא! מספיק ללכת לכמה חתונות של בני תורה כדי להרגיש שאי אפשר להמשיך כך, והמצב הולך ומתדרדר חלילה. הגיע הזמן לעצור את ההתדרדרות!

ישנם הסבורים שהכל תלוי בפאניות, ומתאמצים לשנות את הראש של הפאניות, אך לאחר נסיון הוברר כי אי אפשר להשיג כלום דרך הפאניות, כי בעצם מקצוע הפאנות זה לעצב - לעצב טוב, ואי אפשר לבקש מהפאנית לקלקל פאה. לכל פאנית יש חוש איך להפוך את השערות מהקופסא למשהו מעוצב, יפה ומרשים, ואיך נבקש מהן לעשות משהו הנוגד את כל המקצוע שלהן ולימודיהן. ובכלל, כפי האמור ישנה בעיה נוספת גם בעצם טיב השיער ויופיו.

כעת לאחר 6-7 שנים של מאמצים: כנסים, הרצאות, אסיפות ועוד - בנושא של צניעות הפאות, אפשר להביט ולומר: ניסינו - ולא הצלחנו. כיסוי הראש בפאה היה אולי עסק מוצלח אך הוא פשט את הרגל!

\* חשוב לדעת שבדור הצעיר ישנן רבות מאד המבינות שלמעשה מטפחת עדיפה על פאה. ידוע לי על תלמידות בכתה ו' בסמינר בב"ב שדברו ביניהן שלמעשה הפאות הנקראות כיום "פאות צנועות" זה ממש כמו שיער, ורוב הכתה אמרו שהן היו רוצות ללכת במטפחת או כובע אלא שהאבות לא מרשים להן. [וכשהבנות הללו מתחתנות הן לובשות פאה עדכנית, כמו כולן, ואז תוך יום-יומיים אובד להן החוש, לדאבון לב].